

Udskriftsdato: 15. december 2025

2023/1 BSF 90 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et uafhængigt tilsyn med kunstig intelligens under Datatilsynet

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 1. december 2023 af Lisbeth Bech-Nielsen (SF),
Sigurd Agersnap (SF) og Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om oprettelse af et uafhængigt tilsyn med kunstig intelligens under Datatilsynet

Folketinget pålægger regeringen i indeværende folketingssamling at fremsætte et lovforslag, der etablerer et uafhængigt tilsyn med kunstig intelligens under Datatilsynet indebærer og at Datatilsynet overflyttes som myndighed fra Justitsministeriet til Folketinget.

Bemærkninger til forslaget

Uafhængigt tilsyn med kunstig intelligens under Datatilsynet

Generativ kunstig intelligens er allerede i gang med at revolutionere vores samfund. Vi skal sikre, at kunstig intelligens bliver brugt i overensstemmelse med værdier og lovgivning. Det kræver en uafhængig, håndhævende og tilsynsførende instans, som kan vurdere og overvåge, hvordan systemer med kunstig intelligens anvendes i samfundet, og sikre, at offentlige myndigheder overholder databeskyttelsesreglerne.

Det foreslås derfor, at der oprettes et uafhængigt tilsyn med kunstig intelligens. Det foreslås at etablere det nye tilsyn i regi af Datatilsynet, og at Datatilsynet placeres under Folketinget for at sikre fuld politisk uafhængighed.

Det bemærkes, at Rådet for Digital Sikkerhed har peget på Datatilsynet som den bedst egnede myndighed til at påtage sig håndhævelsen, idet Datatilsynet vil kunne sikre et solidt samspil mellem de i forvejen på en række punkter sammenlignelige regler i AI-forordningen og Databeskyttelsesforordningen, jf. »åbent brev til justitsministeren« fra Rådet for Digital Sikkerhed, www.digitalsikkerhed.dk, den 29. oktober 2023. Datatilsynets direktør har desuden givet udtryk for, at Datatilsynet vil kunne varetage opgaven, »Datatilsynet peger på sig selv som tilsynsmyndighed for AI – men der skal flere penge til«, Version2, den 13. november 2023.

Endelig har Datatilsynet allerede lavet en kortlægning af offentlige myndigheders brug af kunstig intelligens, ligesom Datatilsynet har udarbejdet en vejledning til offentlige myndigheder om brug af kunstig intelligens, jf. »Ny vejledning om offentlige myndigheders brug af AI og kortlægning af AI på tværs af den offentlige sektor«, www.datatilsynet.dk, den 5. oktober 2023.

Datatilsynet som myndighed under Folketinget i stedet for Justitsministeriet

Datatilsynet hører i dag under Justitsministeriet. Instanser, der udfører demokratisk kontrol, bør dog være uafhængige af den til enhver tid siddende regering og den udøvende magt. Datatilsynet foreslås derfor placeret under Folketinget, ligesom Folketingets Ombudsmand og Rigsrevisionen også er placeret under Folketinget, for at sikre politisk uafhængighed. Forslaget skal endvidere ses, i lyset af at Folketingets Retsudvalg – på baggrund af anbefalingerne fra en parlamentarisk arbejdsgruppe om datasikkerhed med repræsentation af alle daværende partier i Folketinget – den 15. januar 2015 afgav en beretning, som bl.a. indeholdt en opfordring til, at regeringen skulle undersøge, hvordan Datatilsynet kan tilknyttes Folketinget frem for Justitsministeriet. Opfordringen var bl.a. begrundet i, at Rådet for Digital Sikkerhed havde oplyst, at det ikke mente, at Datatilsynet med dets nuværende placering under Justitsministeriet levede op til den uafhængighed, der var fastsat i EU's charter for grundlæggende rettigheder, jf. »Beretning om datasikkerhed«, beretning af almen art nr. 4, folketingsåret 2014-15, 1. samling.

Forslaget om at flytte Datatilsynet fra Justitsministeriet til Folketinget er tidligere behandlet i beslutningsforslag nr. B 149, folketingsåret 2021-22. Forslaget er ikke blevet mindre relevant, siden det blev fremsat i 2022, da offentlige myndigheder i stigende grad behandler og bruger personoplysninger og fremkomsten af kunstig intelligens tegner til at eskalere denne udvikling, hvorfor den politiske uafhængighed bliver så meget desto mere afgørende.

Finansiering

Tilsynet med kunstig intelligens er et nyt tilsyn, og det er afgørende, at Datatilsynet har de fornødne ressourcer til at varetage opgaven. Forslaget er derfor udgiftsdrivende. Forslaget vurderes at medføre merudgifter for staten på 15 mio. kr. årligt. Udgifterne foreslås finansieret gennem råderummet. Forslagsstillerne er åbne for at drøfte andre finansieringskilder, herunder eksempelvis en tilbagerulning af de lavere alkoholafgifter.

Skriftlig fremsættelse

Lisbeth Bech-Nielsen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et uafhængigt tilsyn med kunstig intelligens under Datatilsynet.

(Beslutningsforslag nr. B 90)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.